

4.3 Draugystės išbandymas

Robotas ir peteliškė

Robotas taip giliai paniro savo įspūdžiuose apie naktinį susitikimą, kad neišgirdo, kaip atsivėrė parodos durys ir plūstelėjo lankytojų banga. Jis net pražiopsojo du pirmuosius klausimus, o į trečiąjį susizgribo atsakyti tik nuo galo:

– Cha cha cha... Atsakinėju į labai negudrius klausimus.

– Jis iš mūsų tyčiojasi! – įsižeidė vienas didžiai orus lankytojas ir nubėgo apskūsti robotą vyriausiajam inžinieriui.

Bet robotas jau atsitokėjo ir į sekančius klausimus atsakė sklandžiai ir tiksliai. Užtat vėl gavo visą glėbį pagyrimų:

– Šaunuolis!.. Dirba tiksliai pagal programą!.. Jis daug pasieks!..

„Kaip gaila, – krintosi robotas, – kad šitų liaupsių negirdi Strėlinukė! Jeigu ji žinotų, koks aš pagirtas, tai dar labiau manimi žavėtųsi!.. Kažin, ar ji atskris šią naktį!.. O jeigu... jeigu ją pagavo šikšnosparnis?“ – robotui iš nerimo suspurdėjo širdis – o šito jam dar nebuvo buvę! Bet plaštakė atskrido.

– Tik mažumėlę pailsėsiu ant tavo peties ir vėl skrisiu, – sušnibždėjo ji. – Čia taip saugu ir gera. Geležinę roboto krūtinę užliejo švelnumo banga.

– Mano vardas Dondonas, – tarė jis.

– Aš nepamiršau tavo vardo, – meiliai atsakė Strėlinukė.

– O ar turi brolių ir seserų?

Dondonas norėjo jai atsakyti, kad jis vienas, visiškai vienas visoje parodų salėje ir visame mieste, bet tegalėjo ištarti atsakymą Nr. 2:

– Mano gimtinė yra laboratorija.

– Jau sakei, – priminė plaštakė.

– Kodėl tu kartoji ir kartoji tą patį? Argi tau nepabosta?.. Bet aš skrisiu, esu labai išalkusi. Dar nieko burnoje neturėjau, nes plėšrusis šikšnosparnis zuja ir zuja aplink mano kaštoną... Iki greito pasimatymo, Dondonėli!

Ir ji vėl švelniai perbraukė sparnu Dondonui per skruostą ir dingo už praviro lango. Dondonas ilgai žvelgė jai įkandin, o jo akis spinduliavo kaip niekad. „Ji greitai sugrįš! – dainavo jo geležinė širdis. – Ji prisirišo prie manęs, ji sugrįš ir meiliai prisiglaus man prie peties!.. O, kad šita naktis niekada nesibaigtų!.. Tada pamažiukais gal pramokčiau ištarti kitus, neužprogramuotus žodžius ir padėkočiau jai už švelnų sparnų palietimą, ir pasakyčiau, kad ji man vienintelė visame pasaulyje, mano Strėlinukė...“

Jo oranžinė akis nė karto nenukrypo nuo lango – taip nekantriai jis laukė grįžtant plaštakės.

4.3 Draugystės išbandymas

Ji sugrįžo – bet labai keistai. Šaute įšovė į vidų ir kaip pablūdusi puolė robotui prie krūtinės.

– Mane vejasi! – sukliko nesavu balsu. – Dondonai, mane vejasi!

Ir tikrai: už lango sušmėžavo juodas šešėlis ir, grėsmingai čežėdamas sparnais, į vidų įlėkė šikšnosparnis.

– Neatiduok jam manęs! – glaudėsi prie roboto peteliškė. – Jis mane praris!..

Robotas narsiai atstatė krūtinę ir norėjo ištarti: „Nebijok, visoje parodoje aš galingiausias, niekas nedrįs tavęs nė paliesti!“

Tačiau jis ištara:

– Mano vardas Dondonas.

Šikšnosparnis apskriejo aplink robotą ir galop užtiko prie jo prigludusią peteliškę.

– Gelbėk mane, Dondonėli! – maldaujamai sušuko peteliškė.

„Šalin iš čia!“ – norėjo užrikti ant šikšnosparnio robotas, bet ir vėl ištara tai, ką temokėjo ištarti:

– Mano gimtinė yra laboratorija.

Šikšnosparnis kirto aštriu snapu į peteliškę, bet nespėjo jos sulesti: ji nukrito žemyn, ant grindų, ir pasirito robotui po kojų.

– Mano sparnas!.. – suvaitojo ji, kai šikšnosparnis, vėl apsukęs keletą ratų ir jos neradęs, išskrido pro langą lauk. – Man nutraukė sparną!.. O Dondonai, kodėl manęs neapgynei?

– Aš dabar atsakinėju į labai negudrius klausimus, – atpyškino Dondonas ir pašaipiai nusikvatojo: – Cha cha cha!

Šiurpas perbėgo jam per nugarą nuo savo atsakymo, tačiau nieko kita jis nesugebėjo.

O peteliškė plakė savo vieninteliu sparnu, trokšdama pakilti ir sugrįžti į kaštoną, kol neišaušo. Tačiau ji tik sukosi vietoje kaip vilkelis.

– Kad žinotum, kaip man skauda... – sukukčiojo ji.

– Labiausiai aš mėgstu mašininę alyvą, o labiausiai nemėgstu grietininių ledų su abrikosų uogiene, – suskambėjo atsakymas.

– Ką tu pasakei? – negalėjo patikėti Strėlinukė. – Nejaugi tau nė kiek manęs negaila?

– Robotų ateitis turi plačiausias perspektyvas! – išgirdo ji atsakymą.

– Koks tu žiaurus... ir beširdis... – silpstančiu balsu sukuždėjo plaštakė.

– Aš turiu įvykdyti visa, kas užprogramuota!

Peteliškė jau beveik nekrutėjo. Tik dar vieną, paskutinį kartą pakėlė sparną ir lėtai lėtai jį nuleido – kad jau niekada nepakeltų.

4.3 Draugystės išbandymas

– Sudie, Dondonėli... – mirdama tarė.

– Linkiu puikios sveikatos ir sėkmės asmeniniame gyvenime! – išrėkė robotas ir taip smagiai treptelėjo koja, kad sudundėjo salės grindys.

O paskui stojo kapų tyla. Strėlinukė gulėjo negyva prie jo kojų, už lango jau aušo, atsivėrė parodos durys, ir įgūžėjo smalsių lankytojų banga. Jie, žinoma, tuoj pat apsupo robotą.

– Koks tavo vardas? – suskambėjo klausimas Nr. 1.

„Ji mane vadino Dondonėliu... – prisiminė robotas, varstomas sielvarto. – Daugiau jau niekas niekada manęs šitaip nevadins!“

– Kur tavo gimtinė? – rikiavosi antras klausimas.

„Jos gimtinė, sakė, yra kaštonas... Niekada nesu regėjęs kaštonų ir jų baltųjų žiedų...“ – Ašaros smaugė robotui gerklę.

Neatsakė jis nei į trečią, nei į jokią kitą klausimą ir, negana to, nė sykio nesumirkčiojo, nepakilojo rankų, netreptelėjo koja.

Tada vėl pakvietė vyriausiąjį inžinierių. Jis pastukčiojo Dondonui krūtinę, pasukiojo veržles ir griežtai paliepė:

– Na kalbėk!.. Kokia robotų ateitis?

– Kas... to... – sunkiai pratarė robotas, o jo krūtinėje kažkas nutrūko. Vyriausiasis inžinierius susiraukė ir tarė:

– Pagedo mūsų robotas... O taip sklandžiai vykdė programą!.. Teks jį perdirbti arba išmesti į geležies laužą...

Atnešė baltą maršką ir užklojo robotą. Ant viršaus prisegė kortelę: „Pagedęs“.

Po marška buvo tylu lyg karste. Bet naktį, kai pro atvirą langą įsisukdavo vėjas, nešdamas žydinčių kaštonų kvapą ir jo lapų šlamėjimą, iš po marškos pasigirdavo duslūs pabiri garsai, tarsi kas mokytusį tarti pirmuosius žodžius:

– Strė... li... nu... kė... Kaš... to... nas... Skaus... mas...

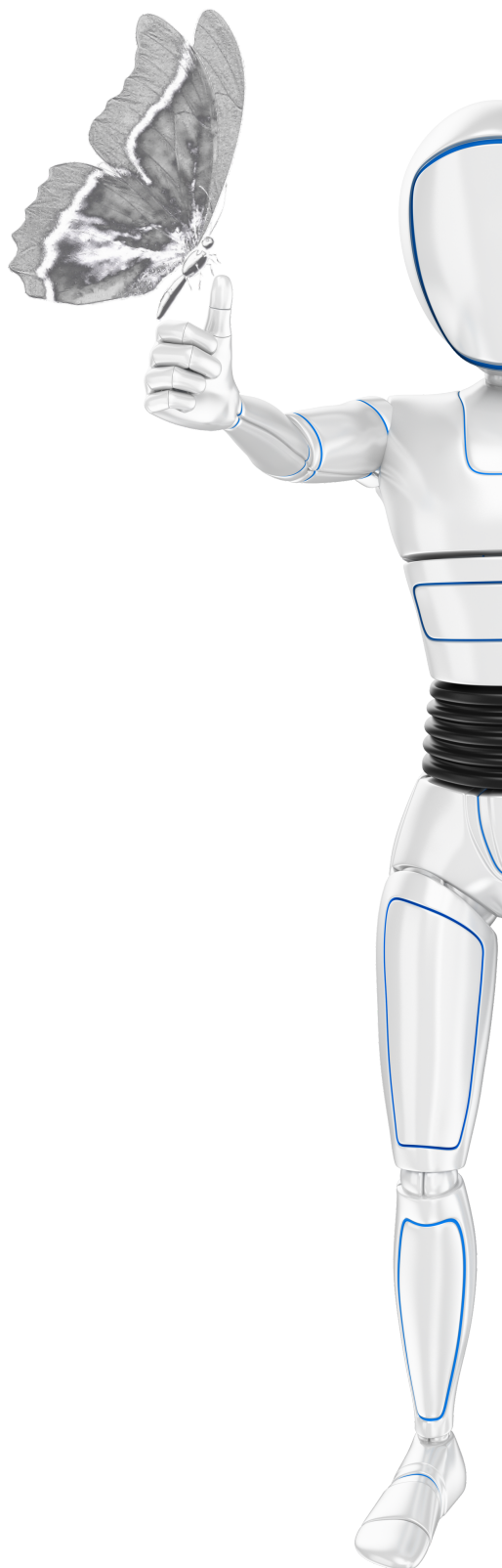
Vytautė Žilinskaitė

1. Perskaitykite V. Žilinskaitės literatūrinės pasakos „Robotas ir peteliškė“ tęsinį. Kartu su mokytoju (-a) aptarkite nesuprantamus žodžius.

4.3 Draugystės išbandymas

2. Kol robotas nepažinojo Strėlinukės, vykdė visa, kas užprogramuota, buvo tik mašina. Nupieškite kitą roboto pusę: kaip jis pasikeitė po pažinties su naktine plaštaka.

4.3 Draugystės išbandymas

3. Perskaitykite sakinius iš skaityto teksto. Kuriuos iš jų Dondonas sako garsiai, o kuriuos – tik savo mintyse? Sujunkite sakinius su atitinkama fraze.

Mano vardas Dondonas.

Žodžiai, sakomi garsiai.

O jeigu... jeigu ją pagavo šikšnosparnis?

Robotų ateitis turi pačias plačiausias perspektyvas!

Žodžiai, sakomi mintyse.

Mano gimtinė yra laboratorija.

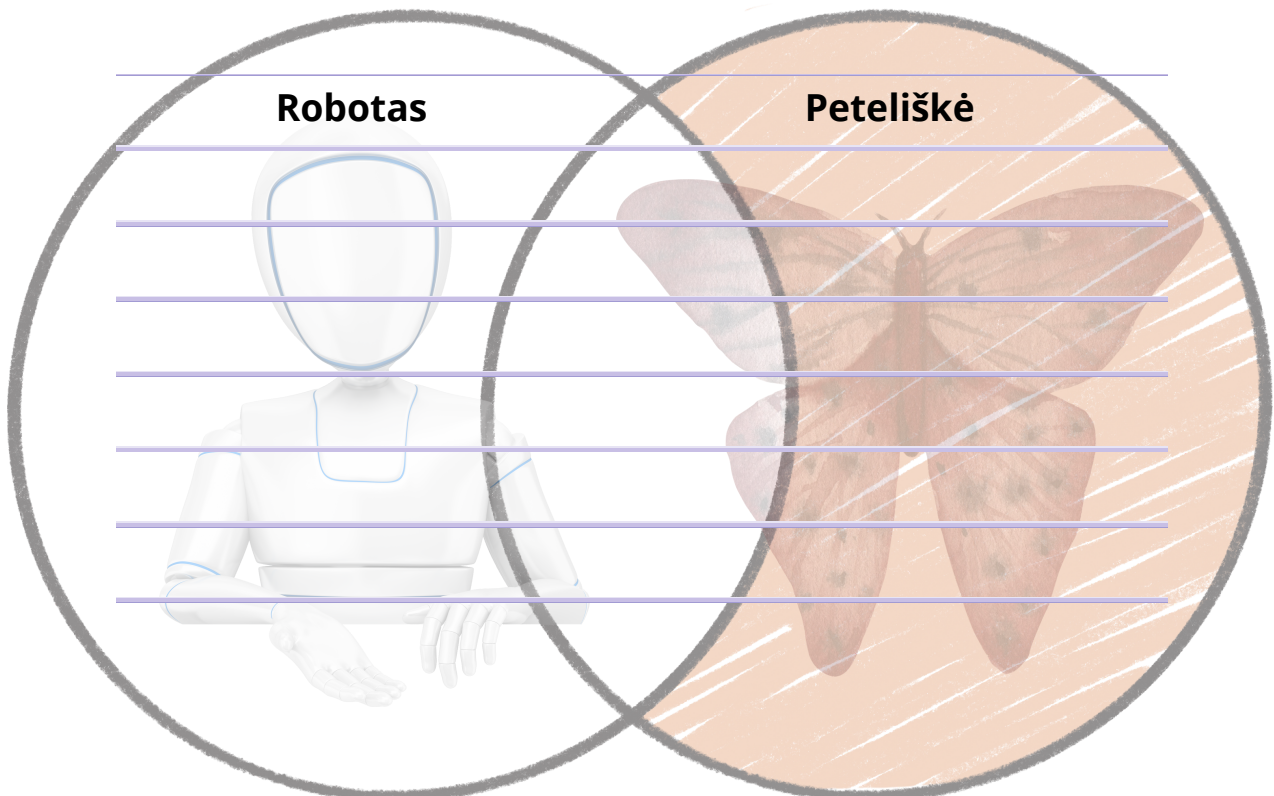
Ji mane vadino Dondonėliu...

Niekada nesu regėjęs kaštonų ir jų baltųjų žiedų...

Linkiu puikios sveikatos ir sėkmės asmeniniame gyvenime!

Ji greitai sugrįš!

4. Prisiminkite skaitytą tekstą. Raštu apibūdinkite robotą ir peteliškę. Viduryje parašykite, kokios savybės jungia šiuos du veikėjus.

4.3 Draugystės išbandymas

5. Argumentuotai atsakykite į pateiktus klausimus.

Kokį žmogų galima vadinti robotu?

Kada Dondonas įgyja žmogiškų savybių?

Kas Dondonui sutrukdė išgelbėti Strėlinukę?

Kaip Dondonas pasikeitė po Strėlinukės žūties?

Kokia yra šios literatūrinės pasakos pagrindinė mintis?
